

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์/โทรสาร 02-2819401 E-mail : disas_moac@hotmail.com

แจ้งเตือนเรื่อง “หนอนขอนใบส้ม (Citrus Leaf miner)”

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกพืชตระกูลส้มในทุกภาคของประเทศไทย เผื่อระวังติดตามสถานการณ์หนอนขอนใบส้ม เข้าทำลายโดยเฉพาะในช่วงที่มีการแตกใบอ่อน เนื่องจากช่วงนี้สภาพอากาศร้อนชื้น อุณหภูมิเฉลี่ยค่อนข้างสูง เหมาะสมต่อการระบาด ดังนั้น ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจสวนส้มอย่างสม่ำเสมอ หากพบใบมีรอยเป็นเส้นทางสีขาวเรียวยาวในระยะเริ่มแรกและขยายใหญ่ขึ้นเป็นทางคดเคี้ยวคล้ายงู ใบมีลักษณะบิดงอลงทางด้านที่หนอนทำลาย ให้รีบแจ้งหรือขอคำแนะนำจากสำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน เพื่อดำเนินการหาแนวทางป้องกันควบคุมและกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllocnistis citrella* Stainton

วงศ์ : Phyllocistidae

อันดับ : Lepidoptera

ชื่ออื่น : -

รูปร่างลักษณะ

ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืนขนาดเล็กมาก ความกว้างเมื่อกางปีกออกทั้งสองข้างประมาณ 6 - 8 มิลลิเมตร ลำตัวสีน้ำตาลแวววาว เพศเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ บริเวณใกล้เส้นกลางใบ ส่วนใหญ่จะพบใต้ใบมากกว่าบนใบส้ม

ไข่ มีลักษณะคล้ายหยดน้ำ สีเหลืองอมเขียวใส

ตัวหนอนเมื่อออกจากไข่แล้วจะเจาะเข้าใต้ผิวใบทันที ตัวหนอนสีเหลืองอ่อน จนเหลืองเข้ม ระยะสุดท้ายจะถักใยยึดริมขอบใบพับมาคลุมตัวแล้วเข้าดักแด้

ดักแด้ สีเหลืองเข้มจนถึงน้ำตาล มีหนามแหลมที่ปลายส่วนหัว อยู่ในบริเวณทรงพุ่มของต้นส้ม อาจพบตามพงหญ้าใต้ต้นด้วย

พืชอาหาร

พืชตระกูลส้มทุกชนิด เช่น ส้มเขียวหวาน มะนาว มะกรูด ส้มโอ ส้มเกลี้ยง ส้มแป้น ส้มจี๊ด เป็นต้น

ลักษณะการทำลาย

หนอนขอนใบส้มเมื่อฟักออกจากไข่แล้วจะเจาะแวกซ์ หรือ ผิวเคลือบใบ แล้วค่อย ๆ สอดตัวเข้าคืบคลานกัดกินเนื้อเยื่อใบไป 5 - 10 วัน จนกลายเป็นลายเส้น ใบจนบิดเบี้ยวผิดรูป หงิกงอ ขอบใบม้วนเข้า ส่งผลให้ต้นแคระแกร็นไม่ติดผล นอกจากนั้นบริเวณที่หนอนขอนใบเจาะไว้ ยังเป็นช่องทางให้เชื้อสาเหตุโรคเข้าทำลายต้นมะนาวได้อีก เช่น โรคแคงเกอร์ ถ้ามีการระบาดมากหนอนจะเข้าทำลายกิ่งอ่อนและผลด้วย ทำให้ต้นส้มชะงักการเจริญเติบโต

การแพร่ระบาด

ระบาดมากในช่วงฤดูฝน ทำลายประมาณ 90 - 100 % ในขณะที่ฤดูหนาวมียอดอ่อนถูกทำลายประมาณ 20 %

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

1. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
2. เก็บยอดหรือใบที่ถูกหนอนขอนใบทำลาย ออกมาทำลายโดยการเผาทิ้งเพื่อลดปริมาณหนอนในส้มรุ่นต่อไป
3. พ่นด้วยสารเคมีกำจัดแมลง โดยพ่นให้ทั่วทั้งต้น เช่น
 - ปีโตรเลียมสเปรย์ออยล์ 83.90% อีซี อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
 - สารโคลโทอะนิดิน 16% เอสจี อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ
 - ไทอะมีโทแซม 25% ดับเบิ้ลยูจี อัตรา 5 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

ศัตรูธรรมชาติ

1. แมลงห้ำ 2 ชนิด คือ แมลงข้างปีกใส มด

2. แตนเบียน 13 ชนิด ที่พบเป็นประจำ 3 ชนิด ได้แก่

- *Ageniaspis citricola* Logvinoslaya ทำให้หนอนซอนใบล้มตายในระยะดักแด้ 22 - 62 %
เป็นแตนเบียนที่พบมากที่สุด

- *Cirrospillus ingenuus* (Subba Rao & Ramamani) เป็นแตนเบียนในระยะดักแด้

- *Quadrastichus* sp. ทำให้หนอนตายในวันที่ 3 - 4

